

מיומנות קטע לניתוח ולהבנה

קל"נ (קטע לניתוח ולהבנה) הינו פרק בבחינת הבגרות, שנועד לבחון את התמודדותם של הנבחנים עם מקור (או מקורות) מקראי, תוך שאילת שאלות הדורשות ממדי הבנה של הכתוב יחד עם ניתוח של תכניו. על התלמידים להבין את הטקסט ברמה טובה - ובמיוחד את הפסוקים שעליהם מתבססות השאלות - ולהשתמש בו, לפי הנדרש, בעת כתיבת התשובות. על-פי רוב, השאלות אינן מבקשות לספר את הכתוב, אלא לדלות ממנו פרטים ורעיונות, מסרים ועקרונות המתבססים על מושגים ומיומנויות, אשר נלמדו בשיעורי תנ"ך לאורך השנים.

התמודדות ראויה עם פרק הקל"נ (שערכו הוא 12 נקודות מסך הניקוד של הבחינה) פירושה הקפדה על ההמלצות הבאות:

1. אין לוותר על מענה על הפרק! השאלות הן אפשריות בהחלט, ותלמידים מופתעים לגלות, שהצליחו בו מעבר למה שחשבו.
2. יש להותיר זמן לפרק זה (רצוי להגיע אליו בסוף), כ- 20 דקות לפחות, ועד 30 דקות לבעלי התאמה של תוספת זמן.
3. יש לבצע בחירה בין השאלות (למעט בשאלה הראשונה, שהיא שאלת חובה) באופן שמודע לרמת המורכבות והקושי של השאלה ביחס לכשירות של התלמידים בהתמודדות עם שאלות מסוגים אלו, כלומר יש לבחור בסוגי שאלות שמיומנים בהן.
4. השאלה הראשונה לרוב דורשת איתור מידע ו/או הבנה בסיסית לגמרי של הפסוקים. אין לחשוד בה כמורכבת.
5. יש לקרוא שאלה ומיד לגשת לפסוקים שאליהם היא מפנה. במידה שהקריאה לא הכריעה את ההבנה – יש לחזור שוב על הקריאה, בקצב איטי יותר, תוך התייחסות לטעמי המקרא וזיהוי הערות מספר הקוטעות את הרצף ומשבשות את ההבנה. יש להקפיד גם על קריאה מבוססת ניקוד כדי לדייק את ההבנה.
6. יש למצוא רמזים בכתוב הנדרשים לתשובה. לעתים די בהבנה של הכיוון (חיובי/שלילי, טוב/רע, הצליח/נכשל) כדי להצליח.
7. יש לצטט רק במידת הצורך. אין להעתיק פסוקים הנדמים כתשובה בלבד! תשובות צריכות להיכתב במילים של הנבחן/ת, למעט בשאלות הדורשות אחרת.

התכנים נכתבו על ידי אביחי בן לאה

8. יש לגייס עקרונות ספרותיים ורעיוניים שנלמדו בשיעורי תנ"ך. ייתכן מאוד שהם משמשים גם בפרק הזה, ועשויים להבטיח חשיפה של כוונות הכתוב.